

Počet zmínek: 1

Online: 1

Seskupeno dle: Typu média

Seřazeno dle: Datum vydání - od nejnovějších

Online 1

Máme právo ukončit svůj život? Filozofické drama Bůh klade vážné otázky, na něž není jasná odpověď

[přejít na web](#), [zobrazit sken](#)

Online, Datum publikace: 01.03.2026 11:17, Datum importu: 01.03.2026 12:30, Zdroj: ostravan.cz, Autor: Lukáš Kowala, Rubrika: Divadlo, Periodicita: Denně, Provozovatel: Aleš Honus, Země: CZ, AVE: 1 500 Kč, GRP: 0,03, OTS: 2 752, Měsíční návštěvnost: 13 606, RU/den: 2 752, RU/měsíc: 36 536

Diváci v Ostravě jsou svědky dvouhodinového přelíčení, kdy jednotliví aktéři, v kulisách ne nepodobných soudnímu jednání, pronášejí své pravdy, svá stanoviska. O tom, zda zvítězí morální etické stanovisko, či svoboda jedince, však rozhodují samotní diváci. Těžké téma, dlouhé monology k divákům, minimální pohyb herců na scéně, nízká dějovost a zdánlivá nulová atraktivita inscenace však otevírá zásadní otázky, se kterými se i naše společnost bude nucena vypořádat.

Již příběh samotného autora dramatu Bůh by vydal na román a určitě by snesl i inscenování na jevišti. Ferdinand von Schirach, rodák z Mnichova, má šlechtické předky z lužickosrbského rodu, dědeček byl jednou z předních tváří nacistického režimu a v Norimberském procesu si vysloužil 20 let vězení, americká babička zase patřila k potomkům signatářů Deklarace nezávislosti. Samotný Ferdinand od poloviny devadesátých let pracoval jako prominentní advokát se specializací na trestní právo a dostával se v Německu k nejzvučnějším kauzám. Od roku 2009 se věnuje i psaní, které postupně převážilo, a v současnosti je významným německým spisovatelem, dramatikem a od roku 2023 se stává i hercem, přesněji interpretem vlastního monologu.

Jeho bohatá advokátní praxe se stala studnicí, ze které von Schirach čerpá i ve své autorské a dramatické činnosti. Ve svém prvním dramatu Teror z roku 2015 se poprvé poohlíží na téma lidskosti a etiky. Poprvé poukazuje na to, že jeho hry budou možná málo „divadelní a okázalé“, avšak plné autenticity, hlubokých filozofických postřehů a jazykově vybroušené. Již zde se poprvé zabývá otázkou, jak vysoká je cena lidského života. Česká premiéra této hry proběhla dva roky po světové premiéře – v říjnu 2017 v brněnské Redutě. Ani ne o půl roku později zinscenovalo Teror i **Národní divadlo moravskoslezské** v komorní Dvanáctce.

Sabina Muchová (Foto: Martin Kusyn)

Hodnotou lidského života se von Schirach zabývá i v dramatu Bůh z roku 2020. Společnosti nastoluje otázku, zda má člověk jako jedinec svobodné právo na vlastní smrt, nebo se v této věci musí podřídit etice, která podléhá politickým, náboženským, společenským či jiným vlivům. Následuje divadelní příspěvek v podobě monologu Děšť z roku 2023, kde se autor stává zároveň i interpretem, přemítajícím o vlastním životě. S tímto představením jezdí po Německu, a tak si autor zkouší novou roli, vstupuje do interakce s divákem a dostává přímou zpětnou vazbu. I toto monodrama již mohl zhlédnout český divák, konkrétně od roku 2024 v **Národním divadle** Brno. Posledním divadelním textem, v Česku dosud neinscenovaným je hra On říká. On říká., kdy se autor věnuje opět palčivému tématu ze soudního prostředí, tentokrát na téma znásilnění. Divák opět dostává tisíce otázek, na které neexistují absolutní odpovědi.

Ve hře Bůh nastínil von Schirach mnoho otázek pojednávajících o umírání. Prostřednictvím postavy Richarda Gärtnera (Vladimír Čapka), 78letého muže, který před několika lety přišel o milovanou manželku, jež v bolestech umírala na zvětšující se mozkový nádor, přináší autor různé pohledy na hodnotu života. Gärtner se po dlouhých diskusích se svými nejbližšími rozhodl ukončit svůj život prostřednictvím asistované sebevraždy, jež je v Německu povolena. Možnost „se zabít“ je konfrontována nejrůznějšími společenskými pohledy.

Z inscenace Bůh. (Foto: Martin Kusyn)

Etickou komisi, která odmítá sebevraždu jako morální prohrěšek, reprezentuje dr. Kellerová, členka etické rady (Kamila Janovičová), oční lékařka Gärtnera (Alena Sasínová-Polarczyk), lékařský znalec Sperling (Petr Houska) a zástupce křesťanského pohledu biskup Thiel (Jan Fišar). Na opačné straně spektra, která do popředí staví svobodu člověka rozhodnout se dle vlastního uvážení, se nachází ambiciózní advokátka Bieglerová (Petra Kocmanová), kterou zastituje znalec v oboru práva Litten (Vít Roleček). Veřejné setkání koriguje nestranná předsedkyně etické rady (Sabina Muchová).

Jsem velmi mile potěšen, že režisér Vojtěch Štěpánek společně s dramaturgem Pavlem Gejgušem představili hru ve své strohosti, na velkém jevišti s minimální a jen nutnou výpravou (Štěpánek je zde i scénografem). Na scéně se objevuje pouze řečnický pult a stoly s židlemi a mikrofony, kde komise zasedá.

Civilní kostýmy Hany Kelar Knotkové nestrhávají pozornost, pouze podtrhují příslušnost jednotlivých postav ke své sociální bublině (advokátka Bieglerová v moderním kostýmku, biskup Thiel v černé klerice s bílým kolárkem).

Jan Fišar. (Foto: Martin Kusyn)

Ve snaze po atraktivitě představení mohlo dojít k velkolepým patetickým monologům, pláči, výkřikům, rozmáchlým gestům, expresivitě, naštěstí tomu všemu se Štěpánek vyvaroval. Herci byli ukočirováni, jejich krotkost tak dokázala poukázat na důležitost a poslání hry. To vše samozřejmě za cenu toho, že mnozí diváci můžou odcházet z divadla znudění, omráčení dlouhým představením bez výrazné dějovosti. Pokud se však divák obrní trpělivostí a pozorností, může ještě dlouhé dny a týdny těžit z hlavního poslání, které hra přinesla, a tou je krása žít, byť se hra zaobírá primárně umíráním.

Velmi nesnadným úkolem je vybrat z hereckých výkonů ten, který by se tyčil nad ostatními. Všichni herci celou dobu setrvávají na jevišti a ani na okamžik tak neujdou pohledu diváka. I ve chvílích, kdy se neúčastní dialogu, musí být v plné pohotovosti. Prohrabávají se spisy, dělají si poznámky a mimicky reagují na právě probíhající dialog svých kolegů. Síla celého představení je právě v tom, že každý z osmi herců dostává časově podobný prostor, aby obhájil své myšlenky a postoje. Všichni herci odvedli kolektivně perfektní práci. Opakovaně předestírám, že devízou představení bylo to, že se jejich výkony podařilo usměrnit. Nikdo si neukradl scénu pro sebe, ale dokázali společně zachovat poslání inscenace.

Petr Houska. (Foto: Martin Kusyn)

Přesto bych však rád ocenil velmi zajímavý monolog Petra Housky (v roli lékařského znalce Sperlinga), který postupně přecházel v horlivý dialog s Petrou Kocmanovou (advokátka Bieglerová). Právě zde na sebe narazila, chtělo by se říci jako kosa na kámen, dva protichůdná, ale argumenty podložená stanoviska. Houska dokázal přesvědčivě hájit etický postoj lékařů, kteří se nechťejí podílet na asistované sebevraždě. Proti němu stála Kocmanová, která ztvárnila advokátku, hájící právo svého klienta na dobrovolný odchod ze světa. Zprvu poklidný projev Petra Housky postupně narušoval příval emocí a výsledně vše vyústilo v jeho odchod z jednací místnosti. Petra Kocmanová dokázala svým zatvrzelým až buldočím přístupem tvrdě obhajovat postoj své postavy a hnidopišskými poznámkami přivádět protistranu k šílenství. Oba herci potvrdili ve společném dialogu své vyzrálé herectví. Bylo radostí sledovat jejich jednání.

Jak jsem již zmínil, diváci se stávají společenským vzorkem, ke kterému se postavy prostřednictvím herců na etickém plénu přímo obracejí. Apelují na něj a jednotliví aktéři se diváky snaží přesvědčit, že právě jejich námítky jsou správné. Jakékoliv tvrzení i pravda, tváříci se jako absolutní, však nemůže obstát. Hodnota lidského života je natolik individuální a intimní, že nikdy nemůže dojít ke shodě. Je lékařská etika podřízená svobodné vůli člověka? Může si člověk vzít život, když věříme, že dárce života je Bůh? A můžou se dárky vracet? A co je vlastně humánní způsob sebevraždy? Nebude to vždycky jeho vražda sebe samého? Neměli bychom přece jenom vytyčit nový termín „sebezabití“, když uznáme, že sebevražda není vraždou?

Vít Roleček v inscenaci Bůh. (Foto: Martin Kusyn)

Již za okamžik mohli těmto otázkám diváci přímo čelit. Předsedkyně komise v podání Sabiny Muchové položila divákům, symbolizujícím vzorek společnosti, jedinou otázku, na kterou během divadelní přestávky prostřednictvím QR kódu mohl každý libovolně odpovědět. Otázka zněla takto: „Pokládáte za správné poskytnout panu Gärtnerovi pentobarbital sodný za účelem sebeusmrcení?“ Odpovědi bylo možné pouze dvojím způsobem – ano, nebo ne.

Když byly výsledky po přestávce v plénu zveřejněny, v hledišti to zašumělo vzrušením. Každý z diváků byl zřejmě přesvědčen, že jeho volba bude shodná s tou většinovou. Velmi těsný výsledek, kdy 171 diváků se přiklonilo k možnosti sebeusmrcení Gärtnera a 154 diváků bylo proti, jen potvrdil, že jakékoliv absolutní soudy na toto téma jsou předem prohraný boj. Bude zajímavé, jak se během následujících repríz bude poměr proměňovat a jak odlišné toto číslo bude v porovnání s inscenacemi stejné hry na jevištích celého světa. Nenechte si tento zážitek ujít.

*

Bůh. Autor Ferdinand von Schirach. Režie Vojtěch Štěpánek. Dramaturgie Pavel Gejguš. Překlad Ondřej Šebesta. Scéna Vojtěch Štěpánek. Kostýmy Hana Kelar Knotková. Recenze je psaná z premiéry uvedené v **Národním divadle moravskoslezském** na scéně Divadla Antonína Dvořáka v sobotu 28. února 2026.

že jeho hry budou možná málo „divadelní a okázalé“, avšak plné autenticity, hlubokých filozofických postřehů a jazykově vybroušené. Již zde se poprvé zabírá otázkou, jak vysoká je cena lidského života. Česká premiéra této hry proběhla dva roky po světové premiéře – v říjnu 2017 v brněnské Redutě. Ani ne o půl roku později zinscenovalo Teror i Národní divadlo moravskoslezské v komorní Dvanáctce.

Sabina Muchová (Foto: Martin Kusyn)

Hodnotou lidského života se von Schirach zabírá i v dramatu *Bůh* z roku 2020. Společnosti nastoluje otázku, zda má člověk jako jedinec svobodné právo na vlastní smrt, nebo se v této věci musí podřídit etice, která podléhá politickým, náboženským, společenským či jiným vlivům. Následuje divadelní příspěvek v podobě monologu *Děšť* z roku 2023, kde se autor stává zároveň i interpretem, přemítajícím o vlastním životě. S tímto představením jezdí po Německu, a tak si autor zkouší novou roli, vstupuje do interakce s divákem a dostává přímou zpětnou vazbu. I toto monodrama již mohl zhlédnout český divák, konkrétně od roku 2024 v Národním divadle Brno. Posledním divadelním textem, v Česku dosud neinscenovaným je hra *On říká. On říká.*, kdy se autor věnuje opět palčivému tématu ze soudního prostředí, tentokrát na téma znásilnění. Divák opět dostává tisíce otázek, na které neexistují absolutní odpovědi.

Ve hře *Bůh* nastínil von Schirach mnoho otázek pojednávajících o umírání. Prostřednictvím postavy Richarda Gärtnera (*Vladimír Čapka*), 78letého muže, který před několika lety přišel o milovanou manželku, jež v bolestech umírala na zvětšující se mozkový nádor, přináší autor různé pohledy na hodnotu života. Gärtner se po dlouhých diskusích se svými nejbližšími rozhodl ukončit svůj život prostřednictvím asistované sebevraždy, jež je v Německu povolena. Možnost „se zabít“ je konfrontována nejrůznějšími společenskými pohledy.

Z inscenace *Bůh*. (Foto: Martin Kusyn)

Etickou komisi, která odmítá sebevraždu jako morální prohřešek, reprezentuje dr. Kellerová, členka etické rady (*Kamila Janovičová*), oční lékařka Gärtnera (*Alena Sasínová-Polarczyk*), lékařský znalec Sperling (*Petr Houska*) a zástupce křesťanského pohledu biskup Thiel (*Jan Fišar*). Na opačné straně spektra, která do popředí staví svobodu člověka rozhodnout se dle vlastního uvážení, se nachází ambiciózní advokátka Bieglerová (*Petra*

Kalendář akcí poskytuje: **OSTRAVAINFO!!!**
Vstupenky na vybrané akce k zakoupení na pobočkách OIS.

reprezentuje dr. Kellerová, členka etické rady (*Kamila Janovičová*), oční lékařka Gärtnera (*Alena Sasínová-Polarczyk*), lékařský znalec Sperling (*Petr Houska*) a zástupce křesťanského pohledu biskup Thiel (*Jan Fišar*). Na opačné straně spektra, která do popředí staví svobodu člověka rozhodnout se dle vlastního uvážení, se nachází ambiciózní advokátka Bieglerová (*Petra Kocmanová*), kterou zastituje znalec v oboru práva Litten (*Vít Roleček*). Veřejné setkání koriguje nestranná předsedkyně etické rady (*Sabina Muchová*).

Jsem velmi mile potěšen, že režisér *Vojtěch Štěpánek* společně s dramaturgem *Pavlem Gejgušem* představili hru ve své strohosti, na velkém jevišti s minimální a jen nutnou výpravou (Štěpánek je zde i scénografem). Na scéně se objevuje pouze řečnický pult a stoly s židlemi a mikrofony, kde komise zasedá.

Civilní kostýmy Hany Kelar Knotkové nestrhávají pozornost, pouze podtrhují příslušnost jednotlivých postav ke své sociální bublině (advokátka Bieglerová v moderním kostýmku, biskup Thiel v černé klerice s bílým kolárkem).

Jan Fišar. (Foto: Martin Kusyn)

Ve snaze po atraktivitě představení mohlo dojít k velkolepým patetickým monologům, pláči, výkřikům, rozmáchlým gestům, expresivitě, naštěstí tomu všemu se Štěpánek vyvaroval. Herci byli ukořícováni, jejich krotkost tak dokázala poukázat na důležitost a poslání hry. To vše samozřejmě za cenu toho, že mnozí diváci můžou odcházet z divadla znudění, omráčení dlouhým představením bez výrazné dějovosti. Pokud se však divák obrní trpělivostí a pozorností, může ještě dlouhé dny a týdny těžit z hlavního poslání, které hra přinesla, a tou je krása žít, byť se hra zaobírá primárně umíráním.

Velmi nesnadným úkolem je vybrat z hereckých výkonů ten, který by se tyčil nad ostatními. Všichni herci celou dobu setrvávají na jevišti a ani na okamžik tak neujdou pohledu diváka. I ve chvílích, kdy se neúčastní dialogu, musí být v plné pohotovosti. Prohrabávají se spisy, dělají si poznámky a mimicky reagují na právě probíhající dialog svých kolegů. Síla celého představení je právě v tom, že každý z osmi herců dostává časově podobný prostor, aby obhájil své myšlenky a postoje. Všichni herci odvedli kolektivně perfektní práci. Opakovaně předestírám, že devízou představení bylo to, že se jejich výkony podařilo usměrnit. Nikdo si neukradl scénu pro sebe, ale dokázali společně zachovat poslání inscenace.

Petr Houska. (Foto: Martin Kusyn)

Přesto bych však rád ocenil velmi zajímavý monolog *Petra Housky* (v roli lékařského znalce Sperlinga), který postupně přecházel v horlivý dialog s *Petrou Kocmanovou* (advokátka Bieglerová). Právě zde na sebe narazila, chtělo by se říci jako kosa na kámen, dva protichůdná, ale argumenty podložená stanoviska. Houska dokázal přesvědčivě hájit etický postoj lékařů, kteří se nechtějí podílet na asistované sebevraždě. Proti němu stála Kocmanová, která ztvárnila advokátku, hájící právo svého klienta na dobrovolný odchod ze světa. Zprvu poklidný projev Petra Housky postupně narušoval přívalem emocí a výsledně vše vyústilo v jeho odchod z jednací místnosti. Petra Kocmanová dokázala svým zatvrdělým až buldočím přístupem tvrdě obhajovat postoj své postavy a hnidopišskými poznámkami přivádět protistranu k šílenství. Oba herci potvrdili ve společném dialogu své vyzrálé herectví. Bylo radost sledovat jejich jednání.

Jak jsem již zmínil, diváci se stávají společenským vzorkem, ke kterému se postavy prostřednictvím herců na etickém plénu přímo obracejí. Apelují na něj a jednotliví aktéři se diváky snaží přesvědčit, že právě jejich námitky jsou správné. Jakékoliv tvrzení i pravda, tváříci se jako absolutní, však nemůže obstát. Hodnota lidského života je natolik individuální a intimní, že nikdy nemůže dojít ke shodě. Je lékařská etika podřízená svobodné vůli člověka? Může si člověk vzít život, když věříme, že dárce života je Bůh? A můžou se dárky vracet? A co je vlastně humánní způsob sebevraždy? Nebude to vždycky jeho vražda sebe samého? Neměli bychom přece jenom vytyčit nový termín „sebezabití“, když uznáme, že sebevražda není vraždou?

